

Vojinović Jugoslav, Sportska akademija, Beograd
Dragan Doder,
Jan Babiak, Pokrajinski zavod za sport, Novi Sad
Biljana Savić,
Radoslava Doder, Medicinski fakultet, Novi Sad

SOCIJALNO - ISKUSTVENA OBELEŽJA DJECE PLIVAČA I NJIHOVA SPORTSKA USPEŠNOST

UVOD

U analizi porodičnih varijabli polazimo od toga da djeca – plivači žive u porodicama sa različitim obilježjima, te da je veoma bitno sagledati strukturu porodičnih karakteristika, kao pretpostavku za analiziranje uticaja tih karakteristika na uspjeh dece u plivanju. U tom kontekstu veoma je bitno sagledati, socijalno porijeklo, materijalne prilike u kojima sportista živi, školska sprema roditelja, ali i niz drugih varijabli, kao što su: identifikacija uslova za bavljenjem plivačkim sportom, identifikacija odnosa sa roditeljima, podrška roditelja u rešavanju sportkih problema, pomoć roditelja u nabavci opreme itd..

Kao što je poznato još od najstarijih vremena, porodica kao ljudska zajednica roditelja i djece, veoma je bitan i nezamjenjiv faktor socijalizacije i cjelokupnog razvoja ličnosti djece. Otuda je i razumljivo da porodica može biti značajan faktor podrške i pomoći sportistima u postizanju sportskih rezultata. Izvesno je, naime, da se može očekivati pozitivna korelacija između pozitivne porodične atmosfere i podrške sportistima u bavljenju sportskim aktivnostima, s jedne strane, i dobrih sportskih rezultata, s druge strane.

Vrijeme u kome živimo i radimo, takođe ukazuje na veliki značaj faktora socijalne sredine ne samo za koncepciju vaspitno – obrazovnog rada, nego i za ponašanje trenera i djece plivača, a time i za njihove ukupne rezultate u plivanju. I u našem socijalnom okruženju najizraženiji su globalni politički i ekonomski uticaj koji se odražavaju ne samo na koncept obrazovanja djece - plivača u cjelini, nego i na rezultate koji se postižu u ukupnom trenaznom procesu.

Cilj ovog istraživanja je sagledavanje međusobne povezanosti socijalno - iskustvenih obilježja roditelja djece – plivača, s jedne strane, i dečje sportske uspješnosti, s druge strane.

METOD ISTRAŽIVANJA

Prema raspoloživim metodama i mogućnostima njihove primjene, za ovo istraživanje je najrelevantniji empirijsko – neeksperimentalni metod ili tzv. Servej metod. To je metoda kojom se ispituje neka pojava koristeći za to uzorak iz cijele populacije kojoj ispitivani subjekti pripadaju. Servej metoda u naučnom istraživanju zahtijeva odabiranje reprezentativnog uzorka čime se ostvaruje mogućnost generalizacije dobijenih rezultata, tj. mogućnost zaključivanja na osnovu uzorka o čitavoj populaciji.

REZULTATI

U okviru ovog rada objašnjavana je veza između školske spremu roditelja i sportske uspješnosti deteta u plivanju s jedne strane i zadovoljstvo roditelja sa uspješnošću svog deteta u plivačkom sportu s druge strane.

Uvid u dobijene rezultate na prvo problemsko pitanje pokazuje negativnu orijentaciju relacija, odnosno veće obrazovanje roditelja obično vodi ka manjoj uspješnosti djeteta u plivanju. Taj se momenat može objasniti momentima statusa roditelja (obrazovnog i materijalnog), ali je moguća i situacija, da djeci roditelja sa višim obrazovanjem i nije bio cilj postići vrhunske vrednosti, već su išla na plivanje više pod uticajem roditeljskih stavova da je to zdrav sport, da razvija sve dijelove tijela ravnomjerno i slično. Povezanost školske spremu roditelja i sportske uspješnosti je statistički značajna ($X^2=3/795$; $df=1$; $sig=.051$).

Tabela 1. Školska sprema roditelja i sportska uspješnost

Školska sprema roditelja	Sportska uspješnost deteta		Total
	Manja	Viša	
Osnovna, KV i VKV i SSS.	45 52.9%	40 47.1%	85 100%
Visa i visoka	35 70%	15 30%	50 100%
Total	80 59.3%	55 40.7%	135 100%
$X^2=3,795$ $df=1$ $Sig=.051$			

U pogledu druge problematike, dakle odnosa stepena zadovoljstva roditelja sa sportskom uspješnošću deteta je povezanost ponovo negativna, odnosno veće zadovoljstvo roditelja rijeđe vodi sportskoj uspješnosti, nego manje zadovoljstvo roditelja (33,3 % prema 48,5 %). Ali ta je veza neznatno ispod statističke značajnosti.

Tabela 2. Povezanost zadovoljstva roditelja i sportske uspješnosti

Zadovoljstvo roditelja	Sportska uspješnost deteta		Total
	Manja	Viša	
Manje zadovoljstvo	34 51.5%	32 48.5%	66 100%
Veće zadovoljstvo	46 66.7%	23 33.3%	69 100%
Total	80 59.3%	55 40.7%	135 100%
$X^2=3,208$ $df=1$ $Sig=.073$			

DISKUSIJA

Od svih socijalno - iskustvenih obilježja, značajnu međusobnu povezanost sa uspješnošću sportista, ispoljile su varijable školske spremu roditelja i indeks zadovoljstva roditelja. U ovom istraživanju sagledali smo školsku spremu roditelja djece – plivača, kako bi smo ustanovili da li između sportske uspješnosti deteta postoji bitnija veza s obzirom na školsku spremu roditelja. Uvid u dobijene rezultate pokazuje da veće obrazovanje roditelja vodi manjoj uspješnosti djece u plivanju. Vjerovatno su djeca od roditelja sa višim obrazovanjem išla na plivanje više pod uticajem njihovih stavova da je to zdrav sport, da razvija sve dijelove tijela ravnomjerno i slično. Ove rezultate treba proveriti na većem uzorku ispitanika, pogotovu iz razloga što su neki autori (napr. R. Čokorilo, 2007) potvrdili pozitivnu vezu između samoostvarivanja omladine i školske spremu roditelja.

Još jedna zanimljiva socijalno psihološka kategorija je povezanost zadovoljstva roditelja i sportske uspješnosti deteta. I ovdje je povezanost negativna – veće zadovoljstvo roditelja rijeđe vodi sportskoj uspješnosti, nego manje zadovoljstvo roditelja (33,3 % prema 48,5 %). Vjerovatno je riječ o djeci, plivačima onih roditelja koji imaju izraziti ambicije kad je po srijedi sportski uspjeh njihove djece. Naime, djeca im jesu uspješna ali bi oni hteli da budu mnogo više. Razlog za takav stav ovih roditelja vjerovatno leži i u činjenici da sve ono što oni nisu u sportu ostvarili u svojoj mladosti, žele da postignu i nadoknade preko svoje djece. Ili, obratno, roditelji koji su izraziti zadovoljni ponašanjem svoje djece nemaju tako visoka očekivanja kad je u pitanju uspjeh njihove djece u plivanju. Oni su sretni što im se djeca bave tim sportom, što nisu izloženi svim onim danas poznatim iskušenjima mladih koji imaju « višak » slobodnog vremena i koji se više « izlažu » ulici.

ZAKLJUČAK

Cilj ovog istraživanja je sagledavanje međusobne povezanosti socijalno - iskustvenih obilježja roditelja djece – plivača, s jedne strane, i dečje sportske uspješnosti, s druge strane. Prema raspoloživim metodama i mogućnostima njihove primjene, za ovo istraživanje je najrelevantniji empirijsko – neeksperimentalni metod ili Servej metod. Uvid u dobijene rezultate pokazuje da veće obrazovanje roditelja vodi manjoj uspješnosti djece u plivanju. Još jedna zanimljiva socijalno psihološka kategorija je povezanost zadovoljstva roditelja i sportske uspješnosti deteta. I ovde je povezanost negativna – veće zadovoljstvo roditelja rijeđe vodi sportskoj uspješnosti, nego manje zadovoljstvo roditelja ali je veza spomenutih kvaliteta ispod kritičnog nivoa statističke značajnosti.

LITERATURA:

1. Čokorilo, R. (2007): Socijalno-iskustveni činioci samoostvarivanja omladine u vrijeme društvene krize. Glasnik antropološkog društva Jugoslavije, sv. 42, str. 43-52.
2. Nikolić, M. i Madić, D. (2007): Kontinuirana izborna-rekreativna nastava iz plivanja kao faktor poboljšanja motoričkih i funkcionalnih sposobnosti studenata. Glasnik antropološkog društva Jugoslavije, sv. 42, str. 389-400.
2. Vojinović, J. i Doder, D. (2006). Crte ličnosti roditelja i njihove djece kao faktor uspjeha u karate sportu. Zbornik radova sa XI međunarodnog simpozijuma « Sport,

fizička aktivnost mladih i zdravlje mladih«. Novi Sad : Univerzitet u Novom Sadu i Novosadski maraton.

3. Vojinović , J . i Doder , D . (2006). Ekstravertnost – introvertnost kao faktor uspjeha kod djece karatista. *Zbornik radova sa drugog naučno – stručnog simpozijuma « Efekti i uticaji različitih modela trenažnog procesa na antropološki status sportista u borilačkim sportovima*. Novi Sad : Pokrajinski zavod za sport.

4. Vojinović , J., Doder ., D . i Doder , R . (2007). Neurotičnost kao pokazatelj sportske uspješnosti kod djece karatista. Beograd : *Glasnik antropološkog društva Jugoslavije*.

SOCIAL EXPERIENTIAL FEATURES OF CHILDREN SWIMMERS AND THEIR SUCCESS IN SPORT

The aim of this research was to perceive a mutual connection of social - experiential features of children swimmers on one hand, and their success in sport on the other hand. According to the available methods and possibilities of their application, for this research the most relevant is empirical – unexperimental method or Survey method. An access in the obtained results shows that higher education of parents leads to less success of children in swimming. One more interesting social psychological category is a connection of parents' pleasure and sports success. Here is also a connection negative – bigger parents' pleasure leads more rare to sports success than less parents' satisfaction (33,3 % versus 48,5 %). Probably it is being discussed about children swimmers of those parents who have more striking ambitions when the sports success of their children is concerned. Namely, their children are successful but they would like that they are more successful. The reason for that attitude of those parents probably lies in the fact that all those things that they didn't achieve in sport in their youth, they want to achieve and compensate through their children. Or vice versa, parents who are more prominently satisfied with the behaviour of their children do not have such great expectations when the success of their children in swimming is concerned. They are cheerful because their children do some sport and because they are not exposed to all those well-known temptations of young people today.

Key words: social features, swimmers, success.